

Indicadors del risc
Risc industrial

Josep Maria Renau

2.1. Accidents notificats

Taula 2.1. Accidents industrials produïts en establiments industrials de 1987 a 2007 en l'àmbit de la Directiva Seveso.

Comunitat autònoma	Accidents greus en activitats industrials durant el període 1987-2007
Catalunya	13
País Basc	5
Múrcia	2
Aragó	2
Madrid	1
Galícia	3
Castella i Lleó	3
Castella – La Manxa	1
Cantàbria	1
Canàries	1
Andalusia	2
TOTAL	34

En els dos darrers anys s'han produït un total de nou accidents (26,5% del total) inclosos en l'àmbit de la Directiva Seveso (sis el 2006 i tres el 2007). Quatre d'aquests accidents van tenir lloc a Catalunya (per tant, el 44,4%). No obstant això, només va ser necessari notificar a la Comissió de la UE els dos accidents assenyalats a la taula 2.2 següent -que van tenir lloc a Castella i Lleó- ja que van ser considerats com a greus d'acord amb l'Annex VI de la Directiva 96/82/CE, de 9 de desembre de 1996 (Seveso II).

Font: J. M. Renau, a partir de l'informe "Perfil ambiental de España 2007" del Ministeri de Medi Ambient, elaborat amb dades de la Direcció General de Protecció Civil i Emergències del Ministeri de l'Interior.

Taula 2.2. Accidents industrials a Espanya notificats en l'àmbit de la Directiva Seveso durant el període 2007-2008

Característiques	2007	2008
Data de l'accident	10-09-2007	16-07-2008
Comunitat autònoma afectada	Castella i Lleó	Castella i Lleó
Tipus d'activitat industrial	Fabricació d'adobs nitrogenats	Fabricació d'alcohol etílic
Nivell d'afecció (RD 1254/1999, Annex I)	Nivell baix	Nivell baix
Tipus d'accident	Emissió a l'atmosfera	Explosió
Descripció de l'accident	Descomposició d'urea amb emissió d'amoniac en un assecador de la planta de NPK	Explosió en l'interior d'un tanc que contenia un volum residual d'etanol. La font d'ignició va provenir d'un treball de soldadura en una línia connectada al tanc
Substàncies directament implicades	Amoniàc (CAS Nr 07664-41-07); urea (CAS Nr 57-13-6)	Etanol (CAS Nr. 64-17-5)
Efectes principals	Es detecta amoniàc a l'exterior. Es reben més de 600 avisos al 112. Van haver de ser atesos dinou ciutadans	5 ferits del mateix establiment. Danys materials a tancs, cubeta de retenció i altres infraestructures de la planta
Mesures de seguretat adoptades	Activació del Pla territorial de protecció civil de Castella i Lleó.	Activació del Pla d'emergència interior (Pla d'autoprotecció) de la planta

Font: J. M. Renau, a partir del resum rebut l'11 de març de 2009 de la Direcció General de Protecció Civil i Emergències del Ministeri de l'Interior

Taula 2.3. Víctimes mortals degudes a desastres naturals

Tipus de desastre natural	Nombre de víctimes mortals per desastres naturals durant el període 1995-2007
Inundacions	257
Tempestes	160
Incendis forestals	81
Esllavissaments	28
Cops de calor	102
Allaus de neu	28
Episodis de neu i fred	20
Temporals marítims	202*
TOTAL	878

*Sense dades des de 2005

Font: J. M. Renau, a partir de l'informe "Perfil ambiental de España 2007" del Ministeri de Medi Ambient, elaborat amb dades de la Direcció General de Protecció Civil i Emergències del Ministeri de l'Interior

A causa de desastres naturals durant el període 1995-2007 s'han produït a Espanya 878 morts, és a dir, 67,5 per any. Si tenim en compte que el nombre d'habitants a Espanya l'1 de gener de 2008 era de 46.157.822, el risc individual de mort per un desastre natural és de $1,5 \cdot 10^{-6} a^{-1}$, és a dir, 1,5 vegades més gran que el valor límit de risc individual (10^{-6}) que s'accepta per a les activitats Seveso.

La xifra anterior es podria expressar igualment dient que es produeix cada any 1 víctima mortal a causa de desastres naturals per cada 680.000 habitants.

Aquests valors són molt similars als que es van presentar en l'informe de l'Observatori del Risc de 2008.

En el cas d'accidents greus amb substàncies perilloses -en establiments afectats per la Directiva Seveso- la taxa de mortalitat en els darrers 20 anys és de 0,8 morts/a, és a dir, unes 84 vegades menys que per desastres naturals. Ara bé, en un sol accident, ocorregut a Puertollano el 14 d'agost de 2003 a la Refineria Repsol YPF, es van produir 9 morts. Si no hagués tingut lloc aquest accident, la taxa seria de 0,3 morts/a.

Això al marge dels accidents laborals a l'interior d'aquests establiments, el nombre dels quals és relativament baix, comparat amb altres sectors d'activitat industrial.

2.2. Accidents en el transport de mercaderies perilloses

Taula 2.4. Accidents en el transport de mercaderies perilloses per carretera per demarcacions (Catalunya, 2006 i 2007)

Demarcació	Nombre d'accidents en el transport de MMPP durant 2006	Nombre d'accidents en el transport de MMPP durant 2007
Barcelona	20	15
Tarragona	3	8
Lleida	1	2
Girona	1	3
TOTAL	25	28

Font: J. M. Renau, a partir de dades de la Direcció General de Protecció Civil i Emergències del Ministeri de l'Interior

Taula 2.5. Accidents en el transport de mercaderies perilloses per ferrocarril per demarcacions (Catalunya, 2006 i 2007)

Demarcació	Nombre d'accidents en el transport de MMPP durant 2006	Nombre d'accidents en el transport de MMPP durant 2007
Barcelona	1	1
Tarragona	2	1
Lleida	-	-
Girona	-	-
TOTAL	3	2

Font: J. M. Renau a partir de dades de la Direcció General de Protecció Civil i Emergències del Ministeri de l'Interior

Taula 2.6. Comparativa amb el total a Espanya dels accidents en el transport de mercaderies perilloses per carretera i ferrocarril (Catalunya, 1998- 2007)

Demarcació	Nombre d'accidents en el transport de MMPP durant 2006	Nombre d'accidents en el transport de MMPP durant 2007	Nombre d'accidents en el transport de MMPP 1998-2007
Catalunya	28 (21,1%)	30 (21,6%)	285 (20,5%)
TOTAL Espanya	133	139	1.388

Font: J. M. Renau, a partir de dades de la Direcció General de Protecció Civil i Emergències del Ministeri de l'Interior

Dels 139 accidents ocorreguts a Espanya el 2007 en el transport de substàncies perilloses, 16 es van produir a Barcelona (11,5%) i 9 a Tarragona (6,5%), i estan en primer i segon lloc, respectivament.

Els 285 accidents ocorreguts a Catalunya en el període 1998-2007 es van repartir de la forma següent:

Barcelona: 127
Tarragona: 91
Girona: 37
Lleida: 30

És lògica la preponderància de Barcelona i Tarragona, tenint en compte l'alta concentració industrial, específicament del sector químic i energètic.